

ASZTALOS ALIZ¹ KORTÁRSOK ÉS KLASSZIKUSOK

Kálvin Balázs, Magala Ronnie és Csepregi György zongoraestje az Országos Idegennyelvű Könyvtárban (2022. október 26.)

Ezen az estén a „K&K – Kortársak és klasszikusok” sorozat harmadik része került bemutatásra. A sorozat célja, hogy közelebb hozza a kortárs zenéhez a klasszikus zene kedvelőit; a mai zongorista-zeneszerzők úgy mutassák be saját műveiket, hogy közben kedvenc klasszikus szerzőiktől is játsszanak darabokat, éreztetve a gondolati-stílusbeli rokonságot nagy szellemi elődeikkel, a művekben fellelhető párhuzamokra utalva.

A hangversenysorozat Csepregi György ötlete nyomán jött létre, a koncertek az ő szervezésében kerülnek megrendezésre, az Országos Idegennyelvű Könyvtár munkatársainak segítségével. A két korábbi alkalommal Baráth Bálint, Baráz Ádám, Baráz Alisa, Csepregi György, Magala Ronnie és Szendi Ágnes léptek fel saját és példaképeik – Bach, Beethoven, Chopin, Debussy, Satie és Ravel – műveivel.

¹ [Asztalos Alíz - Hangverseny](https://hangverseny.hu/brand/27-asztalos-aliz)
[https://hangverseny.hu > brand > 27-asztalos-aliz](https://hangverseny.hu/brand/27-asztalos-aliz)

Az est koncepciójának ismertetése Horváth Györgyi konferálásában hangzott el. A koncert három önálló zenei blokkra tagolódott. Az est folyamán fellépő három kortárs zeneszerző egy-egy félórás koncertet adott, az ismert klasszikusok alkotásaiból és a saját műveikből.

Kálvin Balázs: Variációk egy saját témára C-dúrban. Előadta: a szerző
<https://soundcloud.com/gyoergy-csepregi/kalvin-balazs-variaciok-egy> (8:55)

Elsőként Kálvin Balázs blokkját hallhatta a nagyjérdemű: Beethoven: Op. 53, C-dúr „Waldstein” szonátájának első tételével nyitott a zongorista, aki a hangszínekkel különösen érzékenyen bánt. Ez azért is különleges, mert a klasszikus zongorához szokott játékosoknak ez esetben digitális zongorán kellett játszaniuk. Ennek ellenére úgy szólt a hangszer a művész keze alatt, mint egy valódi zongora. A dinamikus induló balkéz ostinato-k előadása már a kezdetekben megragadták a közönséget, a zongorista virtuóz technikája-, és nemes zeneisége már az első ütemekben megmutatkozott. A melléktéma lágysága, „dolce e molto legato” karaktere Beethoven lírai oldalát mutatta meg. A zongorista igen eredetien, „quasi koherens” módon formálta meg művet, rendkívül koncentráltan játszott. A kidolgozásban megszólaló szekvenciális-modulációs rész „grandioso” zenei jelleget öltött. A mű visszatérésében szereplő végső ütemek („quasi cadenza”) virtuozitása rendkívül hatásosan szólt. Az első produkciót azonnal vastaps fogadta, amely innentől kezdve mindegyik zeneszám után megismétlődött. A blokk második száma Kálvin Balázs: „Variációk egy saját témára C-dúrban” című, érzelmekben és ötletekben gazdag opusával folytatta, amelyet klasszikus-romantikus-, avagy a Szerző szerint is Beethoven ihlette stílusban íródott. A mű rendkívül összefogott, mind technikailag-, mind zeneileg bonyolult kompozícióként hatott,

végigvezetve a kezdőtémát a változatosnál változatosabb variációkon keresztül. A mű „C-dúrsága” talán Händel ünnepélyes nyitányait is felidézte, bár harmóniailag inkább a klasszika-romantika korának, különösen – mint már a Szerző is említette – Beethoven zenéjének hatása érződött. A harmadik, „Jelenetek a természetből” c. Kálvin kompozíció már modern stílusban íródott, ezzel átvezetve a hallgatót a jelenkor zenéjébe. Három eltérő karakterű – gyors-lassú-gyors – tételből állt a mű (Tételcímek: 1. Villámcsapás! 2. Végtelen hómezők 3. ...Farmon). Az igen impulzív előadásmód nagy hatással volt a közönségre, a zene harmóniavilága atonális. Az első tétel tényleg „villámcsapásként” hatott, változatos, hatásos, virtuóz zongoratechnikákat alkalmazva, eredetien modern hangzásban: clustereket, merész glissandókat, kísérteties ostinatókat a magas regiszterekben. Megszólalt egy táncos téma is a tételben. A Végtelen hómezők c. tétel „quasi meditációként” hangzott, egyféle nyugalom kifejeződése érződött – amikor az ember elmereng talán egy hófödte tájon, talán saját benső világán, vagy egy régebbi-, és újból felelevenedett emléken. Mixtúrák szólaltak meg, több dinamikai különbséggel, drammatikusan – egészen a fortissimótól a pianissimóig. A harmadik tételen (...Farmon) Ligeti György zenéjének hatása érezhető volt, itt is megjelent a vakmerő virtuozitás, a mű végén egy hosszabb nyugvóponttal. Kálvin Balázs igen magasra tette a mércét műsorával, a hallgatóság tanúja lehetett annak, hogy a zenei kifejezési eszközök terén hatalmas belső energiataralékokkal rendelkező művész. A közönség tetszését igazolta az is, hogy visszatapsolták a művészt.

W.A. Mozart: h-moll adagio. Előadta: Magala Ronnie

<https://www.youtube.com/watch?v=GzXzaSAR02Q> (13:40)

Magala Ronnie: Örökkön örökké - 3. tétel a „Három zongoradarabból”.

Előadta: a szerző

https://soundcloud.com/ronniemagala/forever-and-ever_live (4:26)

Magala Ronnie ugyancsak klasszikus darabbal indított. Mozart: „Ave Verum Corpus” című művének Liszt-átiratával. Az előadás légiessége Mozart vallásos áhítatát közvetítette, az előadó az eredeti kórus-hangzásokat zongorán produkálta – Liszt-i szellemben, ezzel teremtve meg a vallásos zenei atmoszférát, amely az emberi szívekig hatolt. A produkció valamilyen szinten a karácsony hangulatát is felidézte. Világosan dramatizált előadást hallhattunk, szép fokozásokkal, „quasi arioso” karakterben. Ezt egy újabb, nagyobb terjedelmű Mozart-mű, a „h-moll adagio” követte, amelyben elsősorban erős dinamikai különbségekkel, és változatos zenei hangulatokkal fejezte ki a Mozart-i szellemiséget a zongorista. A zongoradarab teljes körvonalazásával, úgymond feltérképezésével egyetemben konstruktív felfogásban szólalt meg az Adagio, a struktúra-, és az ornamentika szépen körvonalazódott, a visszatérő zenei elemek változatosan szólaltak meg. A Mozart mű komoly drammatikája, súlyos mondanivalója az előadás során mindvégig jelen volt, a statikus kezdőhangok egyfajta épület-alappillérként hatottak. Világosan kirajzolódtak a Dúrban való megnyugvások – szemben a „mollság” drammatikájával, artikulációs és karakteri különbségeket, kontrasztos-, időnként zenekari hangzásokat hallhattunk. A Mozart-i líraiság az előadás során mindvégig körvonalazódott. Mozart művei után a Három zongoradarab című Magala mű következett. Az első zongoradarab variációként hatott egy atonális témára, „quasi rapszodikus” karakterben. Űrkorszakot idéző zene volt ez, virtuóz megoldásokkal. A második zongoradarabban ütőhangszereket idéző téma szólalt meg, igen magas regiszterben – az ellentéma pedig a mélyebb regiszterekben hangzott el, rendkívül erőteljesen. A mű végül egy Dúrban való megnyugvással zárult. A Három zongoradarab utolsó tétele, az „Örökkön-örökké” önmagában is gyakran hangzik el koncertek pódiumán a Szerzőtől. A monoton ritmikát gyakran a hangnemtől és a ritmustól is elütő, meglepő harmóniák teszik izgalmassá. Az alapvetően érzelemgazdag, zaklatott muzsika nagy dinamikai ívet ír le, a pianótól a fortissimóig, amelyet egy nyugodt decrescendo zár le. A mű karaktere időnként harmóniailag romantikusabbnak hatott, a zongoradarab líraibb hangvétellel, és mixtúrákkal indult. Az ismétlődő főtémát a Szerző a végletekig fokozta, a zene „quasi fényeffektusként” hatott. A blokk záró darabja, az „Őszi prelúd” bensőséges harmóniákban gazdag mű, mely az őszi hangulatát közvetítette: a balkéz hárfá-szerű futamaival: a mozgásban lévő hangokkal – amelyek talán az őszi szelet, avagy a fákon lévő levelek moráját idézték – a

jobbkézben pedig a statikusabb akkordok váltakozásával, melyek a mozgással szemben egyfajta állandóságot tükröztek.

Csepregi György

Csepregi György zenei blokkja a „Sinfonietta zongorára” c. darabbal indult. Íme, máris egy egybecsengés a klasszikusokkal: 2011-ben, a Liszt-évfordulóra íródott a zene – a művön Liszt szellemisége érződik. A darab két zenei téma, a romantikusan optimista „Vitalitas” és a sötéten groteszk „Vanitatum vanitas” bemutatásával kezdődik. A mű egy frappáns kezdőtémával indul, a kezdeti fergeteges, kromatikusan megszólaló oktávjai valóban Liszt virtuóz zenéjét idézték, egyfajta bátor, „quasi eroico”, valóban „vitális” karakterben. Később indulószerű témák szólaltak meg, majd egy újabb „eroico” karakterben hangzott el a repríz. Ezek után dolce hangvételen éteri hangok-, és hangszínek kerültek interpretációra. Horváth Györgyi konferálásában az opus valójában „párbaj” a két téma között. Ezek után egy újabb Csepregi György szerzemény következett: „A forrás” c. darab első és második tétele. Az ajánlás Mocsári Emmának szült, aki ezen falak közt játszotta ezt a darabot néhány éve, kiváló, könnyed technikával. A Szerző előadásán is a briliáns könnyedség érződött, játékának légiessége, dolce karaktere, tükörszerű, fényes hangzásai a forrás csobogását idézték. Később megjelent az „appassionato” karakter, s ekkor a Szerző némileg változtatott a papírformán: az első tételt gyors glissandóval zárta le, a mély hangokat elengedve az elektronikának adva át a helyet: a terem hangszóróiból madárcsicsergés hallatszott, mintegy átlényegülés az éteri szférákba, erre a textúrára rövid várakozás után a második tétel témája hangzott el zongorán, amely „quasi improvizációként és zenei meditációként” hatott.

Horváth Györgyi

Ezt újabb Csepregi-szerzemény követte. A „Hangszer-imitációk zongorára” c. darabban a Horváth Györgyi által egymás után felkonferált instrumentumok színeit kísérelte megidézni a zongora billentyűivel. Ezek sorrendben a következők: 1. Harangok – hideg, disszonáns harmóniak a felső oktávokban; 2. Orgona – erősen zengő hangtömbök a mély regisztereken, a felhangokat is imitálva; 3. Hárfa – lágy, glissandós futamok; 4. Harmónium – pianissimo a mélyebb regisztereken; 5. Zenélő óra – a három – és négyvonalas oktávokon játszott kattogó, aztán lelassuló zene.

Kifejezni a zongorán más hangszerek hangzását nem könnyű feladat, de a Szerző ezt játszani könnyedséggel megtette. Ez bizonyította zenei-, és hangszerelési fantáziáját, improvizációs képességét, hallásának kifinomultságát. Zongorahangokon elevenedtek meg valósággal a harangok, az orgona, a hárfa, a harmónium és a zenélő óra.

A műsor barokkos stílusban zárult, egy klasszikus, és egy Csepregi-szerzeménnyel. J. S. Bach: d-moll toccatájának interpretálása dramatikus orgonaszó volt a zongorán, spontán felfogásban hangzott el a produkció, „quasi religioso” karakterben. A mű a szokottnál halkabban és lassabban zárult, átvezetve a hallgatót a következő Opushoz, így megteremtve a hangulatot. Az Agnus Dei a szerző első kórusműve, ugyancsak d-mollban. Felépített kompozíció, orgonaszerű hangzásokkal, szépen visszatérő motívumokkal. Meghitt, bensőséges hangulata egyfajta szeretetteljes zenei áhítatot fejezett ki – amely inspiratív hatott a közönségre – felidézve bármely keresztény ünnep életérzését, ahol a Megváltót tiszteljük.

J. S. Bach: d-moll toccata. Előadta: Csepregi György

<https://soundcloud.com/gyoergy-csepregi/j-s-bach-toccata-in-d-minor> (2:10)